

KIESRAAD

Vereniging Nieuw Rechts
t.a.v. de heer M. Smit
Postbus 21359
3001 AJ Rotterdam

Datum
22 juli 2004

Ons kenmerk
2004-000007305

Onderdeel
Kiesraad

Intichingen
drs. E.H. Wijnmaalen
T (070) 428 8566
F (070) 428 7670

Uw kenmerk

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Kamer H 1016

Onderwerp
Stemmachines

Geachte heer Smit,

Uw brief van 16 juni 2004 is hier in goede orde ontvangen op 20 juni 2004. Door de drukte rondom de verkiezingen heeft de beantwoording van uw brief wat langer geduurd dan gebruikelijk. Mijn excuses hiervoor.

In uw brief refereert u aan een aantal onregelmatigheden die zich met stemmachines in Tilburg en Rotterdam bij de afgelopen verkiezing van het Europees Parlement zouden hebben voorgedaan. De Kiesraad heeft geen inzicht in de door u genoemde gevallen en kan derhalve hieromtrent geen uitspraken doen. De Kiesraad heeft hiertoe ook niet de mogelijkheden. Tot en met 22 juni 2004 bestond voor u de mogelijkheid deze vermeende onregelmatigheden in te brengen bij de Commissie voor het Geloofsbriefonderzoek van de Tweede Kamer. Deze commissie bekijkt en doet verslag van zich eventueel voorgedane onregelmatigheden.

Met betrekking tot stemmachines informeer ik u over de controle van stemmachines in zijn algemeenheid waarvan de controle op uitslagen een belangrijk onderdeel is.

In de Kieswet en het Kiesbesluit zijn bepalingen neergelegd omtrent het gebruik van stemmachines bij verkiezingen: -het geheime karakter moet zijn gewaarborgd, ook indien de kiezer geen keuze wenst te maken; -de te bezigen apparatuur dient van degelijke makelij te zijn en moet door de kiezer op eenvoudige wijze en zonder gevaar voor storingen of onvolkomen werking kunnen worden bediend; -de kandidatenlijsten, het aan elke lijst toegekende nummer en de aanduiding van de politieke groepering, moeten op duidelijke wijze kunnen worden vermeld; -de kiezer moet zijn stem slechts éénmaal kunnen uitbrengen en moet de gelegenheid krijgen een gemaakte vergissing te herstellen (artikel J 33 van de Kieswet)

Datum
22 juli 2004

Ons kenmerk
2004-000007305

Onderdeel
Kiesraad

Blad
2 van 3

In een ministeriële regeling, de 'Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997' worden deze bepalingen verder neergelegd en uitgewerkt. Bij de regeling is een heel scala aan technische eisen en voorwaarden. De goedkeuring is als volgt ingericht. Indien een fabrikant een machine op de markt wil brengen, dient hij eerst een prototype te laten keuren. TNO is de aangewezen keuringsinstantie. Zo wordt er bijvoorbeeld onder andere getest of bij een storing de stemmen worden opgeslagen. Dat is een onderdeel van de zogenaamde robuustheidstest. Wanneer het prototype voldoet aan alle eisen en voorwaarden, wordt de productie gestart. Hier volgt dan een 1 uit 10 keuring. De gefabriceerde machines moeten voldoen aan de eisen en overeenkomen met het goedgekeurde prototype. Als hieraan ook goedkeuring wordt verleend, worden de keuringsrapporten naar het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties gezonden. Het is uiteindelijk de minister die goedkeuring geeft aan het gebruik van bepaalde stemmachines bij verkiezingen. Zonder die goedkeuring mogen machines niet worden ingezet.

Wanneer de machines eenmaal zijn ingezet wordt er eens in de vier jaar een steekproef gehouden om te testen of de machines nog steeds voldoen aan de verschillende eisen en voorwaarden. De gemeente en het stembureau controleren op hun beurt de stemmachines, voordat zij (weer) worden ingezet bij verkiezingen.

Een controle voor de kiezer zelf, is het in beeld verschijnen van de naam van de gekozen kandidaat en partij alvorens er tot 'bevestigen' overgegaan kan worden. Na afloop van een stemmingsdag wordt de computer 'uitgelezen' en rolt de uitslag van die stemmachine op papier uit de machine. Gecontroleerd wordt of het aantal stemmen overeenkomt met het aantal oproepkaarten/volmachten dat is ingeleverd bij het stembureau. Iedere kiezer mag hierbij aanwezig zijn.

Mocht er toch een storing zijn, wat in de praktijk eigenlijk niet voorkomt, is zoals neergelegd in de 'Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997' binnen zeer korte tijd hulp van de fabrikant aanwezig en kan een nieuwe stemmachine worden ingezet. Reeds uitgebrachte stemmen gaan hierbij overigens niet verloren.

Tegen eventueel geuite waardeoordelen door stembureauleden in een stembureau had op de dag van stemming bezwaar gemaakt kunnen worden bij het betreffende stembureau. Zo'n bezwaar wordt opgenomen in het proces verbaal van dat stembureau, welke vervolgens weer bekeken wordt door de al eerder genoemde Commissie voor het Geloofsbrievenonderzoek van de Tweede Kamer. Ook had dit bezwaar rechtstreeks bij deze Commissie ingebracht kunnen worden.

Voor wat betreft uw opmerkingen over de Stemwijzer en een vermeend gebrekkig optreden van Nederlandse politiekorpsen in de aanloop naar de verkiezingen verwijs ik u naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Datum
22 juli 2004

Ons kenmerk
2004-000007305

Onderdeel
Kiesraad

Blad
3 van 3

Voor uw opmerkingen met betrekking tot zendtijd verwijs ik u naar het
Commissariaat van de media.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en ben graag bereid e.e.a.
omtrent stemmachines mondeling toe te lichten.
Bijgaand treft u de 'Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997'
aan.

Hoogachtend,

bla

Mr. A.F. Hendriks
adjunct secretaris van de Kiesraad

Datum
20 juli 2004

Onderdeel
Onderdeel

Inlichtingen
CPNaam
T CPTel
F CPFax

Blad
1 van PagCount

Bezoekadres
Bezoekadres

Postadres
Postadres

Internetadres
www.minbzk.nl

Aan Aan
T.a.v. Tav
Fax Fax

Fax

Onderwerp
fax "onregelmatigheden verkiezingen"

NIEUWRECHTS

Kiesraad

Fax. 070-4267634

Betreft: onregelmatigheden verkiezingen

Rotterdam, 16 juni 2004

Geachte leden van de Kiesraad,

Middels dit schrijven wil ik u wijzen op onregelmatigheden welke wij bij de verkiezingen voor leden van het Europees parlement hebben vastgesteld.

Na uw vaststelling van het aantal stemmen ontvingen wij een opmerking van een kaderlid van onze partij, dat zijn stem niet was meegenomen in de uitslag. Uit een rondvraag rond een twintigtal stembureaus bleek uiteindelijk in 2 gevallen (ongeveer 10% dus) op basis van verklaringen van leden van onze partij een onregelmatigheid te zijn. Deze mensen zijn bereid om onder ede te verklaren dat er op lijst 11 gestemd is en in geval op een specifieke kandidaat.

1. Tilburg. Waar de voorzitter van onze jongerenorganisatie op lijst 11, nr. 23 heeft gestemd. In deze kieskring is echter geen enkele stem op de nr. 23 geregistreerd.

2.. Rotterdam. Waar een vijftal sympathisanten op lijst 11 hebben gestemd in een bepaald stembureau, maar slechts 4 stemmen zijn geregistreerd.

Uit een onderzoek naar het gebruik van stemmachines blijkt dat er voor onze partij geen enkele manier is om te controleren wat er precies is gebeurd. De stemmachines functioneren als blackbox. Dit is volgens ons laakbaar, want een controle op het democratische proces wordt hierdoor onmogelijk. Ook voor u als Kiesraad wordt uw functioneren belemmerd, want u kunt slechts afgaan op resultaten die machines produceren. In andere landen is reeds een discussie gaande over het gebruik van stemmachines en in de ogen van Nieuw Rechts dient deze discussie ook in Nederland gevoerd te worden. Het overlaten van het verwerken van stemmen aan een 'blackbox' is oncontroleerbaar en daarmee ondemocratisch.

Vereniging Nieuw Rechts, Postbus 21359,3001 AI ROTTERDAM

18 mrt 04 05:10 p.2

NDEUWRECHTS

Ook worden door leden van stembureaus waardeoordelen uitgesproken over het stemmen op een bepaalde partij. Deze praktijken zijn in onze

ogen te veroordelen.

In de aanloop van de verkiezingen is de politie geen enkele keer opgetreden tegen illegale acties door groepen krakers, ook als daarbij bedreigingen werden geuit. De vrijheden van vergadering en meningsuiting zijn niet verdedigd, erger nog is dat de politiekorpsen niet eens op de hoogte zijn van de betekenis van deze vrijheden. Een belemmering van een verkiezingsbijeenkomst wordt als vrijheid getypeerd, terwijl het natuurlijk juist een belemmering is van deze vrijheid. Door het gebrekkig optreden van de Nederlandse politiekorpsen is het voeren van een normale verkiezingscampagne onmogelijk gemaakt. Naast deze door ons geconstateerde onregelmatigheden zijn er nog een aantal andere door de overheid gefinancierde activiteiten die in onze ogen onze deelname aan deze verkiezingen hebben belemmerd:

Datum

20 juli 2004

Blad

3 van PagCount

1. Stemwilzer

a. Deze door de overheid gefinancierde en geautoriseerde webstek, welke stemadvies geeft op de gevestigde partijen. De overheid financiert het, maakt er reclame voor op officiële overheidssites en met de gevestigde partijen wordt overlegd over vraagstelling/antwoorden. Deze interventie van het Ministerie van Binnenlandse zaken met stemadvies (minimaal richtinggevend) is in de ogen van Nieuw Rechts in strijd met de grondwet en dient bij volgende verkiezingen alle partijen mee te nemen.

2. De staatsomroep NOS

a. De staatsomroep heeft het meerdere malen gepresteerd om alle partijen te noemen, maar Nieuw Rechts als deelnemer weg te laten.

b. De staatsomroep nodigt op basis van willekeur kandidaten van partijen uit om voor de microfoon/camera te verschijnen. Hierbij is de onafhankelijkheid van de staatsomroep ver te zoeken.

Vereniging Nieuw Rechts, Postbus 21359,3001 AI ROTTERDAM

18 mrt 04 05:10 p.3

NIEUWRECHTS

c. De staatsomroep was er niet op de hoogte dat het beschikbaar stellen van zendtijd op radio en TV in het kader van de verkiezingen wettelijk verplicht is. Hierdoor worden technische gegevens pas in een laat stadium doorgegeven, wat de productie van deze radio en Tv-zendtijd bemoeilijkt voor nieuwe partijen.

Concluderend is deze verkiezing er eerder een van een bananenrepubliek, dan van een democratisch land waarbij elke burger zijn eigen mening mag hebben, deze mening uitdragen en op een partij stemmen van zijn/haar eigen keuze zonder daarbij van alle kanten direct en indirect door de overheid te worden beïnvloed.

U als Kiesraad zou eens duidelijk stelling hiertegen moeten nemen! Graag

zou ik namens onze politieke vereniging deze brief ook mondeling
toelichten tijdens een van uw vergaderingen.

c 9 roeten l

1/

Met

t

IA

~:="".JI -

Michiel Smit

Lid der gemeenteraad Rotterdam

Voorzitter Nieuw Rechts

Vereniging Nieuw Rechts, Postbus 21359" 3001 AJ ROTTERDAM

Datum

20 juli 2004

Blad

4 van PagCount

